

Vergoeden van kunstenaars

Veel vzw's doen voor bepaalde van hun activiteiten een beroep op kunstenaars. Zo kan een toneelvereniging tijdens een optreden een decorschildering wensen als achtergrond. Daarvoor spreekt zij een kunstenaar aan die zij zal vergoeden. Deze kunstenaar kan op verschillende manieren vergoed worden. Hoewel kunstenaars genieten van een sociaal statuut voor kunstenaars (werknemersstatuut), worden zij door een vzw meestal slechts ingeschakeld voor kleinschalige artistieke activiteiten. Voor deze activiteiten kan de kleine vergoedingsregeling worden toegepast. Wij schetsen deze problematiek in dit artikel.

1. Artistieke prestaties

Een persoon levert artistieke prestaties ingeval van creatie en/of uitvoering of interpretatie van artistieke oeuvres in de audiovisuele en de beeldende kunsten, in de muziek, de literatuur, het spektakel, het theater en de choreografie. De kunstenaar kan zowel professioneel als hobbyist zijn. De definitie is niet zo eenvoudig te interpreteren. Er is nogal wat onduidelijkheid of bepaalde prestaties artistiek zijn.

Enkele voorbeelden:

Muziek maken wordt beschouwd als artistiek, DJ'en en muziekinstrumenten maken niet.
Een regisseur is artistiek, een podiumbouwer, monteur of cameraman niet.
Decors ontwerpen is artistiek, kostuums ontwerpen of modellenwerk doen dan weer

niet.

Bij twijfel hieromtrent kan men steeds beroep doen op de commissie kunstenaars, die uitsluitsel geeft.

2. Vergoeding voor artistieke prestaties

A) Als werknemer

Sinds 1 juli 2003 geldt het nieuw sociaal statuut voor kunstenaars. Dit is van toepassing op iedereen die artistieke prestaties levert en/of artistieke werken produceert tegen betaling van een loon en in opdracht van een natuurlijke persoon of een rechtspersoon. Dit betekent dat een kunstenaar automatisch gelijkgesteld wordt met een werknemer, indien hij meer verdient dan de vergoedingen voorzien in de kleine vergoedingsregeling (zie verder, punt C).

B) Als zelfstandige

Een kunstenaar kan vrijwillig kiezen voor het zelfstandigenstatuut in plaats van het werknemersstatuut. Dit kan als hij sociaal-economisch onafhankelijk wil blijven en dit ook kan aantonen. De artiest met het statuut van zelfstandige kan een aanvraag doen bij de Commissie Kunstenaars om een zelfstandigheidsverklaring te verkrijgen. Dit is niet verplicht, maar een opdrachtgever kan er wel naar vragen.

In plaats van een loon te krijgen, zal de kunstenaar een factuur uitschrijven voor zijn diensten. Dit statuut biedt een mindere sociale bescherming dan het werknemersstatuut. Een kunstenaar die bijvoorbeeld al een hoofdberoep heeft als werknemer en op die manier al van een degelijke sociale bescherming geniet, zou hiervoor kunnen kiezen.

C) Kleine vergoedingsregeling

1. Situering

Voor kleinschalige artistieke activiteiten bestaat er een kleine vergoedingsregeling voor kunstenaars. Aanvankelijk konden kunstenaars enkel een beroep doen op de forfaitaire onkostenvergoeding voor vrijwilligers, maar deze was in vele gevallen te laag om de kunstenaars te vergoeden. De onkosten verbonden aan kunstenaarsactiviteiten zijn heel divers en kostelijk.

Sinds enkele jaren kunnen kunstenaars gebruik maken van de kleine vergoedingsregeling voor kunstenaars. Deze onkostenvergoeding is vrij van sociale zekerheidsbijdragen en vrij van belastingen,

mits aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt. Aangezien er geen sociale bijdragen betaald worden, worden er ook geen sociale rechten opgebouwd. Dit wil dus zeggen dat op basis van deze vergoeding geen werkloosheids- of ziekte uitkering kan berekend worden.

Net zoals bij vrijwilligers gaat het om een forfaitaire onkostenvergoeding. Deze onkosten moeten dan ook niet bewezen worden. Er kan ook gewerkt worden met een reële onkostenvergoeding, waarbij alle kosten moeten bewezen worden.

De kunstenaars die reeds zijn verbonden met een vzw via een arbeidsovereenkomst of een aannemingsovereenkomst kunnen niet tegelijkertijd gebruik maken van deze vergoedingsregeling, tenzij kan bewezen worden dat het om een compleet andere activiteit gaat.

Voorbeeld: een administratief bediende in een jeugdhuis, kan voor een muzikaal optreden in het jeugdhuis vergoed worden met de kleine vergoedingsregeling voor kunstenaars.

Wij raden aan om hier voorzichtig mee om te gaan, gezien de grens vaak moeilijk te trekken is en de bewijslast bij de vzw en de kunstenaar zal liggen. Ook een kunstenaar die in het bezit is van een zelfstandigheidsverklaring kan beroep doen op deze regeling, mits aan alle voorwaarden voldaan is.

2. Voorwaarden

Opdat de vergoeding vrijgesteld zou zijn van sociale bijdragen en belastingen moeten de volgende voorwaarden gerespecteerd worden:

Maximumbedragen

De vergoedingen mogen niet hoger zijn dan 100 EUR per dag en 2.000 EUR per kalenderjaar. Deze bedragen worden jaarlijks geïndexeerd en zijn hetzelfde op sociaal en fiscaal vlak. Voor 2011 gaat het om 114,60 EUR per dag en 2.291,99 EUR per jaar. Van zodra één van deze grenzen overschreden is, is de volledige vergoeding onderworpen aan RSZ en belastingen.

Indien de kunstenaar in de loop van dezelfde kalenderdag meerdere opdrachten uitvoert voor verschillende opdrachtgevers, wordt het toegelaten dagforfait vermenigvuldigd met het aantal opdrachtgevers voor die dag. Het jaarbedrag blijft wel behouden.

Loopt de opdracht bij één opdrachtgever over diverse dagen, dan mag het forfait per dag worden toegekend, voor zover het aantal opeenvolgende dagen bij dezelfde opdrachtgever niet meer is dan 7 dagen.

De Kunstenaarskaart – Verklaring op eer

In de regelgeving is voorzien dat een kunstenaar die beroep doet op de kleine vergoedingsregeling in het bezit moet zijn van een kunstenaarskaart. Hierop moeten telkens de ontvangen kleine vergoedingen worden vermeld. De bedoeling van deze kaart is de opdrachtgever de zekerheid te geven dat de kunstenaar op het moment van de artistieke prestatie nog altijd aan de toepassingsvoorwaarden voldoet. De invoering van de kaart is er nog niet gekomen en het is nog maar de vraag of deze er ooit nog komt.

Het administratief standpunt wordt meer en meer duidelijk en stemt overeen met wat VSDC vzw reeds van bij het begin adviseert: Aangaande prestaties en vergoedingen moet er gewerkt worden met 'verklaringen op eer'. Hierin dient te worden opgenomen dat de kunstenaar bevestigt nog steeds in aanmerking te komen voor de regeling. In de veronderstelling dat uw vzw voor een bepaalde prestatie de daggrens respecteerde, moet de verklaring vermelden dat het jaarbedrag nog niet overschreden is. Hij moet ook verklaren nog niet meer dan dertig dagen een beroep te hebben gedaan op deze regeling (zie verder). Deze verklaring moet in tweevoud opgemaakt worden en door de kunstenaar ondertekend worden.

De kunstenaar moet zelf ook een lijst bijhouden waarin opgenomen wordt hoe vaak en bij wie hij een beroep doet op de kleine vergoedingsregeling. Tevens raden we aan als vzw een nominatieve lijst van uitbetaalde vergoedingen per kunstenaar aan te leggen, zoals deze er is voor de vrijwilligers.

Cumulverbod met vrijwilligersvergoeding en andere vergoedingen

Een kunstenaar kan *voor de artistieke prestaties* de kleine vergoedingsregeling voor kunstenaars niet combineren met de onkostenvergoeding voor vrijwilligers in hetzelfde kalenderjaar. Betreft het een onkostenvergoeding *voor niet-artistieke prestaties*, dan mag dit wel, maar niet op dezelfde dag.

De kleine vergoedingsregeling voor kunstenaars kan niet gecombineerd worden met andere onkostenvergoedingen. Men gaat er namelijk van uit dat alle onkosten gedekt zijn. De kunstenaar kan dus niet het dagbedrag en daarnaast een kilometervergoeding ontvangen.

Het cumulverbod met de vrijwilligersvergoeding werd bevestigd in een recente circulaire van 13 augustus 2010. De vergoedingsregeling voor kunstenaars is immers geen keuzestelsel. Alle vergoedingen die een kunstenaar geniet in het kader van het leveren van artistieke prestaties en/of het produceren van artistieke werken vallen onder de kleine vergoedingsregeling. De administratie neemt het standpunt in dat de regeling inzake prestaties als vrijwilliger uitgaan van een hobbyactiviteit, terwijl de kleine vergoedingsregeling ervan uitgaat dat de kunstenaars beroepsmatig actief zijn. Ook de sociaalrechtelijke regeling steunt dit standpunt.

Maximum aantal dagen

Per kalenderjaar kan de kunstenaar slechts 30 dagen gebruik maken van deze regeling. Daarbovenop mag het aantal dagen waarop achtereenvolgens bij dezelfde opdrachtgever beroep gedaan wordt op de kleine vergoedingsregeling niet hoger zijn dan 7 kalenderdagen. Deze voorwaarde geldt niet op fiscaal vlak.

3. Niet naleven van de voorwaarden

Overschrijding van de maxima

Bij het overschrijden van de maxima (per dag of per jaar en/of het aantal maximumdagen) worden er sancties opgelegd, zowel door de fiscus als door de RSZ. Belangrijk om weten is dat de RSZ strenger is dan de fiscus. Wenst u dus geen problemen te ervaren bij controles, hou dan rekening met de strengere RSZ-bepalingen.

- Overschrijding van het maximum dagbedrag

Standpunt fiscus: Indien de opdrachtgever een hoger bedrag dan de daggrens betaalt, dan is het *volledige ontvangen dagbedrag* belastbaar.

Standpunt RSZ: Indien bij een bepaalde opdrachtgever het dagbedrag overschreden wordt (zelfs zonder overschrijding van het jaarbedrag), zijn *alle vergoedingen* die tijdens het kalenderjaar ontvangen zijn van *diezelfde opdrachtgever* aan RSZ onderworpen (en niet enkel het overschreden dagbedrag).

- Overschrijding van het maximum jaarbedrag of maximum aantal dagen

Standpunt fiscus: Enkel het bedrag dat de maximum jaargrens *overschrijdt*, is belastbaar.

Standpunt RSZ: Bij overschrijding van de jaargrens of het aantal toegelaten dagen, moet de opdrachtgever die de kunstenaar tewerkstelt op het ogenblik van de overschrijding *alle* vergoedingen die hij de kunstenaar in de loop van het kalenderjaar heeft betaald, aan de RSZ aangeven (en niet enkel het overschreden jaarbedrag). Ook alle andere opdrachtgevers die de kunstenaar tijdens de rest van het jaar zullen tewerkstellen, moeten de vergoedingen dan aangeven.

Niet naleving van het cumulverbod

Bij niet naleving van het cumulverbod zullen de kunstenaar en de opdrachtgever onderworpen zijn aan de RSZ-wet.

3.Conclusie

De kleine vergoedingsregeling voor kunstenaars kan voor de opdrachtgever een makkelijke manier zijn om de kunstenaar waarop beroep gedaan wordt een vergoeding te geven die hoger is dan de onkostenvergoeding voor vrijwilligers, zonder te worden aanzien als werkgever ten opzichte van de kunstenaar. Uiteraard moeten de opgelegde voorwaarden nageleefd worden.

Bron: Tijdschrift VZW Review